ĢENERĀLADVOKĀTES VERICAS TRSTENJAKAS [*VERICA TRSTENJAK*] SECINĀJUMI,

sniegti 2007. gada 11. septembrī [1]

I — Ievads

1. Šī prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi ir par Francijas tiesiskā regulējuma par augu aizsardzības līdzekļu atļaujas nosacījumiem saderību ar EKL 28. pantu. Precīzāk, Eiropas Kopienu Komisija vēlas, lai tiek atzīts, ka Francijas Republika, pieprasot kopīgu izcelsmi paralēli ievestajam augu aizsardzības līdzeklim un references līdzeklim, nav izpildījusi EKL 28. pantā paredzētos pienākumus.

1 — Oriģinālvaloda — franču.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

1) EK līgums

2. Saskaņā ar EKL 28. pantu "dalībvalstu starpā ir aizliegti importa kvantitatīvie ierobežojumi un citi pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību".

2) Atvasinātās tiesības

3. Saskaņā ar Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīvas 91/414/EEK par augu aizsardzības

līdzekļu laišanu tirgū [2] (turpmāk tekstā — "Direktīva") 3. panta 1. punktu "Dalībvalstis paredz, ka augu aizsardzības līdzekļus nedrīkst laist tirgū un izmantot šo valstu teritorijās, ja vien tās nav atļāvušas attiecīgo līdzekli [..]".

4. Direktīvas 5. pants paredz, ka, "ņemot vērā pašreizējās zinātnes un tehnikas atziņas, aktīvo vielu sākotnēji iekļauj I pielikumā uz laiku, kas nepārsniedz 10 gadus [..]".

5. Direktīvas 9. panta 1. punkta pirmā daļa it īpaši paredz, ka "persona (vai kāds cits, kas rīkojas šīs personas vārdā), kas ir atbildīga par augu aizsardzības līdzekļa pirmo laišanu dalībvalsts tirgū, iesniedz augu aizsardzības līdzekļa atļaujas pieteikumu visu to dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kurās ir paredzēts laist tirgū šo augu aizsardzības līdzekli". Pirmās atļaujas saņemšanai ir nepieciešams pilnīgs līdzekļa īpašību izvērtējums.

6. Tomēr direktīva neietver nevienu normu, kas regulē atļauju laist tirgū (turpmāk tekstā — "ALT") piešķiršanu paralēlā importa gadījumos, proti, tad, kad tirgus dalībnieks mēģina vienā valstī atļautu līdzekli ievest citā valstī, kurā līdzīgs līdzeklis ir jau ticis atļauts.

B — *Valsts tiesības*

7. Atbilstoši Lauku kodeksa L. 253-1. pantam "ir aizliegts laist tirgū, izmantot un gala patērētājam glabāt augu aizsardzības līdzekļus bez atļaujas laist tirgū [..]".

8. Nosacījumi augu aizsardzības līdzekļu ALT izsniegšanai Francijā ir noteikti 1994. gada 5. maija Dekrētā Nr. 94-359 [3], kas pieņemts, transponējot Direktīvu 91/414.

2 — OV L 230, 1. lpp.

3 — 1994. gada 7. maija *JORF*, 6683. lpp.

9. Ar 2001. gada 4. aprīļa Dekrētu Nr. 2001-317 ir ieviesta vienkāršota ALT izsniegšanas procedūra Eiropas Ekonomikas zonas izcelsmes augu aizsardzības līdzekļiem [4].

10. Saskaņā ar Dekrēta Nr. 2001-317 1. pantu:

"Tāda Eiropas Ekonomikas zonas izcelsmes augu aizsardzības līdzekļa ievešana valsts teritorijā, kuram jau ir saskaņā ar Direktīvu 91/414/EEK izsniegta atļauja laist tirgū un kas ir identisks produktam, kas še turpmāk tiek saukts par "references produktu", ir atļauta ar šādiem nosacījumiem:

References produktam ir jābūt atļaujai laist tirgū, ko izsniedzis par lauksaimniecību atbildīgais ministrs [..].

Valsts teritorijā ievesta produkta identiskumu ar references produktu novērtē, ņemot vērā šādus trīs kritērijus:

— abu produktu kopīga izcelsme tādā ziņā, ka tos ražojusi, izmantojot to pašu formulu, tā pati sabiedrība vai uzņēmumi, kas ir saistīti vai kas darbojas, pamatojoties uz licenci;

— ražošana, izmantojot to pašu aktīvo vielu vai vielas;

— abu produktu līdzīga iedarbība, ņemot vērā atšķirības, kas var pastāvēt lauksaimniecības, augu aizsardzības vai vides, tostarp klimatisko apstākļu, līmenī, kas saistītas ar produktu izmantošanu."

11. Atbilstoši 4. pantam "līdzeklim, kas tiek ievests Francijas teritorijā, ALT var atteikt vai atsaukt [..] tādu iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar cilvēku veselības aizsardzību vai dzīvnieku aizsardzību, kā arī vides aizsardzību, [..] identiskuma ar references produktu 1. panta nozīmē neesamības dēļ".

4 — 2001. gada 14. aprīļa *JORF*, 5811. lpp. Kodificētā teksta redakcija Lauku kodeksa R. 253-52.–R. 253-55. pantā.

12. Šo dekrētu papildināja ar 2001. gada 17. jūlija lēmumu, ar kuru ievieš vienkāršotu ALT procedūru attiecībā uz paralēli importētiem augu aizsardzības līdzekļiem [5].

15. 2000. gada 17. aprīlī Francijas iestādes piešķīra uzņēmumam *Endres-Merath* ALT attiecībā uz *Deltamex* uz 10 gadiem. Tomēr ar 2001. gada 31. jūlija lēmumu Francijas iestādes atsauca šo atļauju.

III — Prāvas priekšvēsture

16. Šo atsaukumu apsprieda divpusējas sanāksmes laikā starp Francijas iestādēm un Komisiju, kas notika 2004. gada 24. jūnijā Parīzē, jo Komisija vēlējās uzzināt minētā atsaukuma iemeslus. Lauksaimniecības ministrijas pārstāvji norādīja, ka datiem par *Deltamax* trūka skaidrības, un atsaucās uz grūtībām attiecībā uz piemaisījumu un iesaiņojuma problēmām.

13. 2000. gada 29. februārī uzņēmums *Endres-Merath*, kas nodibināts Tetnangā [*Tettnang*] (Vācija), lūdza Francijas iestādēm atļaut ievest Francijas tirgū, izmantojot nosaukumu *Deltamex*, *Deltamethrin* augu aizsardzības līdzekli, kura izcelsme ir Austrijā, kurā tas tika laists tirdzniecībā ar nosaukumu *Mac-Deltamethrin*. Francijā atļautais atbilstošais līdzeklis ir saukts par *Decis*.

17. Nebūdama pārliecināta par šiem paskaidrojumiem, Komisija 2004. gada 18. oktobrī nosūtīja Francijas iestādēm brīdinājuma vēstuli, kurā norādīja, ka Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai izliek EKL 28. un 30. pants:

14. Saskaņā ar Francijas valdības sniegtajiem skaidrojumiem *Deltamex* tāpat kā *Decis* ir insekticīds, kas iedarbojas, ar to saskaroties un to norijot, ar ātru un neatgriezenisku iedarbību uz insektu nervu sistēmu. It īpaši to izmanto graudaugiem, rapšiem, kukurūzai, dārzeņu kultūrām, kartupeļiem, zirņiem, vīnogulājiem un dekoratīvo koku audzēšanā.

— liedzot turpmākajiem viena un tā paša augu aizsardzības līdzekļa vai līdzekļa, kura atšķirībām nav nekādas ietekmes uz tā iedarbīgumu vai nekaitīgumu, importētājam piekļūt saīsinātai paralēlā

5 — 2001. gada 27. jūlija *JORF*, 12091. lpp.

importa atļaušanas procedūrai, kaut gan tās rīcībā references augu aizsardzības līdzekļa ALT rezultātā jau ir visas norādes, lai pārbaudītu līdzekļa iedarbīgumu un nekaitīgumu;

— pieprasot paralēli ievestā augu aizsardzības līdzekļa un references līdzekļa pilnīgu identiskumu tostarp attiecībā uz neitrālu vielu kvantitatīvo un kvalitatīvo sastāvu, kā arī līdzekļa formu un tā iesaiņojumu, un pieprasot šo līdzekļu kopīgu izcelsmi;

— pieprasot sniegt šī pilnīgā identiskuma, kopīgās izcelsmes, kā arī iespējamās atšķirīgās ietekmes esamības pierādījumus ar tādiem informācijas līdzekļiem, kādiem paralēlajam importētājam nav piekļuves.

18. Francijas iestādes uz šo brīdinājuma vēstuli neatbildēja.

19. Ar 2005. gada 13. jūlija vēstuli Komisija nosūtīja Francijas Republikai argumentētu atzinumu, kurā tā norādīja, ka, pieprasot "kopīgu izcelsmi" paralēli ievestajam augu aizsardzības līdzeklim un references līdzeklim, Francijas Republika nav izpildījusi EKL 28. pantā paredzētos pienākumus. Pārējie brīdinājuma vēstulē formulētie iebildumi netika minēti argumentētajā atzinumā.

20. Francijas iestādes ar 2005. gada 15. septembra vēstuli atbildēja, ka ar Dekrētu Nr. 2001-317 noteiktā prasība par abu līdzekļu kopīgu izcelsmi, kas jāsaprot tādā nozīmē, ka tos, izmantojot to pašu formulu, ir ražojis viens un tas pats uzņēmums vai saistīts uzņēmums, vai uzņēmums, kas strādā uz licences pamata, ir tikai 1999. gada 11. marta sprieduma lietā *British Agrochemicals Association* noteikumu pārņemšana [6].

21. Nebūdama apmierināta ar šādu atbildi, Komisija 2006. gada 4. maijā cēla šo prasību, pamatojoties uz EKL 226. pantu.

22. Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

— atzīt, ka, pieprasot kopīgu izcelsmi paralēli ievestajam augu aizsardzības

6 — Lieta C-100/96 (*Recueil*, I-1499. lpp.).

līdzeklim un references līdzeklim, Francijas Republika nav izpildījusi EKL 28. pantā paredzētos pienākumus;

— piespriest Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

23. Francijas Republikas prasījumi Tiesai ir šādi:

— noraidīt šo prasību;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

24. Nīderlandes Karaliste ir iestājusies lietā Francijas Republikas atbalstam un lūdz Tiesu noraidīt šo prasību.

IV — Tiesai iesniegtie apsvērumi

25. Komisija apgalvo, ka, pakļaujot augu izcelsmes līdzekļu paralēlā importa atļaujas piešķiršanu un uzturēšanu spēkā pierādījumam par kopīgu izcelsmi gan ievestajam līdzeklim, gan references līdzeklim, ir preču brīvas aprites ierobežojums, kas ir pretrunā EKL 28. pantam. Šis nosacījums turklāt pārsniedz to, kas ir vajadzīgs, lai sasniegtu sabiedrības un dzīvnieku veselības un vides aizsardzības mērķi.

26. Tiesa norādīja 2004. gada 1. aprīļa spriedumā lietā *Kohlpharma*[7], ka attiecībā uz divu veidu zālēm, starp kurām nav būtiskas atšķirības, kopīgas izcelsmes neesamība starp references zālēm un ievestajām zālēm pati par sevi nevar būt iemesls ALT atteikumam attiecībā uz otrajām minētajām zālēm. Šis attiecībā uz zālēm apstiprinātais risinājums ir transponējams attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem. Komisija atsaucas uz 2005. gada 14. jūlija spriedumu lietā Komisija/Vācija[8], kura 24. punktā ir norādīts, ka "zāļu un augu aizsardzības līdzekļu laišana tirdzniecībā apdraud salīdzināmas intereses", un tā 27. punktā, ka "attiecīgais tiesību jautājums ir tāds pats kā jautājums konkrētajā gadījumā un judikatūrā par zāļu paralēlo importu".

27. Visbeidzot, Komisija norāda, ka ALT piešķiršana personai, kura neizpilda nosa-

7 — Lieta C-112/02 (*Recueil*, I-3369. lpp., 18. punkts).

8 — Lieta C-114/04 (Krājumā nav publicēta).

cījumu par kopīgu izcelsmi, pretēji tam, ko apgalvo Nīderlandes valdība (skat. turpmāk 32. punktu), neapdraud references ALT īpašnieka tiesības uz datu aizsardzību, kas paredzētas Direktīvas 13. pantā, jo šī norma attiecas tikai uz sākotnējām ALT un nav piemērojama paralēlajam importam.

28. Francijas Republika nepiekrīt tam, ka tā nebūtu izpildījusi savus pienākumus. Principi, kas apstiprināti iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kohlpharma* saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 6. novembra Direktīvu 2001/83/EK par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm [9], nav transponējami uz jomu par augu aizsardzības līdzekļiem. Lai arī Direktīva 2001/83 paredz tikai cilvēku veselības aizsardzību, Direktīva [91/414] paredz ne vien nodrošināt šo aizsardzību, izvairoties no negribētas augos esošo ķīmisko vielu norīšanas, bet arī nodrošināt dzīvnieku veselību un vides aizsardzību pret sekām, kādas var būt augu apstrādei paredzēto ķīmisko vielu izlietojumam. Turklāt atšķirības, kādas pastāv starp dalībvalstīm attiecībā uz patēriņa veidiem, profesionālajiem paradumiem kā arī lauksaimniecības apstākļiem un vidi, tostarp klimatu, ir vērā ņemami īpaši faktori, kas tā nebija attiecībā uz regulējumu par farmaceitiskajiem produktiem.

9 — OV L 311, 67. lpp.

29. Ar Francijas tiesisko regulējumu, tajā paredzot, ka ievestajam līdzeklim ir jābūt identiskam ar references līdzekli, tikai ir mēģināts izpildīt Direktīvas mērķus, nodrošinot ALT procedūras pārskatāmību. Dekrētu Nr. 2001-317 tostarp pieņēma, lai izpildītu iepriekš minētā sprieduma lietā *British Agrochemicals Association* prasības.

30. Šis nosacījums par kopīgu izcelsmi nodrošina, ka aktīvajām vielām ir viena un tā pati izcelsme, kas sniedz maksimālu garantiju par šo vielu identiskumu un it īpaši to specifikāciju (piemēram, piemaisījuma pakāpi). Vienas vai vairāku aktīvu vielu sastāva kvantitatīvas vai kvalitatīvas atšķirības varētu faktiski izmainīt iedarbību vai pašu līdzekļa ietekmi, tostarp palielinot tā toksiskumu.

31. Francijas valdība uzsver, ka Direktīvas ietvaros faktiski var atļaut vienu un to pašu aktīvo vielu ar atšķirīgām specifikācijām atkarībā no valsts. Līdz ar to, ja netiek pieprasīts, lai references līdzekli un ievesto līdzekli, izmantojot to pašu formulu, būtu ražojis viens un tas pats uzņēmums vai saistīts

uzņēmums, vai uzņēmums, kas strādā uz licences pamata, ievestā līdzekļa novērtējumam būtu jābūt arī par aktīvajām vielām. Tas radītu paralēlā importa procedūras apgrūtinājumu.

32. Nīderlandes valdība ir vienisprātis ar Francijas valdības izteiktajiem argumentiem un uzskata, ka prasība par kopīgu izcelsmi ir atbilstoša samērīguma principam.

33. Tāpat Nīderlandes valdība it īpaši uzsver, ka datu aizsardzība nebūtu efektīva, ja kopīgo izcelsmi nevarētu izmantot kā kritēriju, un norāda, ka, ja šī prasība netiks saglabāta, jau tā ievērojamais augu aizsardzības līdzekļu nelegālas tirdzniecības risks būs vēl lielāks.

V — Ievada apsvērumi

34. Saskaņā ar EKL 28. panta noteikumiem dalībvalstu starpā ir aizliegti importa kvantitatīvie ierobežojumi un citi pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību. Pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību ir visi pasākumi, kas var tieši vai netieši, reāli vai potenciāli kavēt tirdzniecību Kopienas iekšienē [10]. Tomēr EKL 30. pantā ir pieļauta iespēja noteikt aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas "uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzības apsvērumiem". Tiesa ir norādījusi, ka prasība attiecībā uz vides aizsardzību ir imperatīva rakstura un var ierobežot EKL 28. panta piemērojamību [11]. Tomēr samērīguma princips, kas ir EKL 30. panta pēdējā teikuma pamatā, noteic, ka dalībvalstu iespēja aizliegt citu dalībvalstu preču importu ir ierobežota ar to, kas ir vajadzīgs veselības aizsardzības mērķa sasniegšanai [12].

35. Ja Direktīva paredz, ka dalībvalstīm ir jāizsniedz augu aizsardzības līdzekļu ALT, Komisijai ir jāatļauj aktīvās vielas un tās ir jānorāda Direktīvas I pielikumā minētajā

10 — 1974. gada 11. jūlija spriedums lietā 8/74 *Dassonville* (*Recueil*, 837. lpp.) un 1979. gada 20. februāra spriedums lietā 120/78 *Rewe-Zentral*, saukta par "Cassis de Dijon" (*Recueil*, 649. lpp.).

11 — 1998. gada 20. septembra spriedums lietā 302/86 Komisija/Dānija (*Recueil*, 4607. lpp., 9. punkts). Valsts tiesību aktā uzliktais pienākums ražotājiem un importētājiem ieviest tukšo iepakojumu uzglabāšanas un savākšanas sistēmu, atļaujot alus un atspirdzinošo dzērienu tirdzniecību tikai tāda veida iepakojumā, kas ir pārstrādājams, ir nepieciešams, lai sasniegtu izvirzītos mērķus vides aizsardzības jomā, kā rezultātā ierobežojumi attiecībā uz preču brīvu apriti nav nesamērīgi (13. punkts).

12 — 1983. gada 14. jūlija spriedums lietā 174/82 *Sandoz* (*Recueil*, 2445. lpp., 18. punkts). Valsts tiesību normās vai praksē nevar izmantot EKL 30. pantā paredzētās atkāpes, ja cilvēku veselību un dzīvību vienlīdz efektīvi var aizsargāt ar pasākumiem, kas mazāk ierobežo tirdzniecību Kopienā (it īpaši skat. 2002. gada 10. septembra spriedumu lietā C-172/00 *Ferring*, *Recueil*, I-6891. lpp., 34. punkts, un 2003. gada 8. maija spriedumu lietā C-15/01 *Paranova Läkemedel* u.c., *Recueil*, I-4175. lpp., 24. punkts).

sarakstā [13]. Tādējādi dalībvalstis var atļaut maksimālā divpadsmit gadu laika posmā tādu augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu, kuri satur elementus, kas nav minēti Direktīvas I pielikumā, ar nosacījumu, ka tie jau ir tirgū divus gadus pēc Direktīvas paziņošanas datuma [14]. Šis termiņš, kas beidzās 2003. gada 26. jūlijā, tomēr tika vairākkārt pagarināts. Komisija ieviesa programmu, lai pakāpeniski pārbaudītu šajā pagaidu posmā attiecīgās aktīvās vielas [15] un pēc attiecīgā novērtējuma izlemtu par to iekļaušanu šīs direktīvas I pielikumā [16].

36. Kā to ir norādījusi Tiesa, no Direktīvas 91/414 pamatojuma izriet, ka tās mērķis ir, pirmkārt, likvidēt ierobežojumus tirdzniecībā ar augu produktiem Kopienā, kā arī uzlabot augu produkciju un, otrkārt, aizsargāt cilvēku un dzīvnieku veselību un vidi [17].

VI — Vērtējums

37. Kā tas tika norādīts šo secinājumu 6. punktā, Direktīva neietver nevienu tādu normu, kas īpaši regulētu augu aizsardzības līdzekļu ALT piešķiršanas nosacījumus [18] paralēlā importa gadījumos.

13 — Augu aizsardzības līdzekļu izmantošana tika pirmo reizi reglamentēta 1979. gadā ar Padomes 1978. gada 21. decembra Direktīvu 79/117/EEK, ar ko aizliedz laist tirgū un izmantot augu aizsardzības līdzekļus, kuru sastāvā ir konkrētas aktīvās vielas (OV 1979, L 33, 36. lpp.) Šī direktīva noteica to līdzekļu sarakstu, kas ir vai var būt risks cilvēku un dzīvnieku veselībai un kuru izmantošana ir aizliegta Kopienas teritorijā. Kopš tā laika sākotnējais šo aizliegto līdzekļu saraksts ir ticis vairākkārt grozīts, ņemot vērā tehnisko un zinātnisko progresu. Tuvojoties vienota tirgus izveidei, Direktīvu 79/117 aizstāja ar Direktīvu. Šī pēdējā direktīva nosaka vispārīgo [tiesību aktu] saskaņošanas ietvaru, kas ļauj nodrošināt pārtikas produktu brīvu apriti, garantējot augu aizsardzības vielu nekaitīgumu attiecībā uz nepieciešamību aizsargāt vidi un sabiedrības veselību. Tā paredz aktīvo vielu homologāciju Eiropas līmenī, lai novērstu atšķirības starp augu aizsardzības līdzekļu homologācijas valsts procedūrām, kuras bija spēkā līdz šim. Šīs aktīvās vielas tātad ir uzskaitītas vienā sarakstā, kas minēts Direktīvas I pielikumā. Programmu sāka, lai ļautu izvērtēt katru no vielām, ko patlaban pārdod dalibvalstīs un vajadzības gadījumā — lai tās iekļautu atļauto vielu sarakstā (skat. Talbot-Rochdi, G. Politique agricole commune — Régime juridique des produits agroalimentaires", *JurisClasseur Europe*, fascicule 1326, 143. un turpmākie punkti).

14 — Minētās direktīvas 8. panta 2. punkta pirmā daļa.

15 — Šī paša panta otrā daļa.

16 — Minētā panta ceturtā daļa.

17 — 2006. gada 9. marta spriedums lietā C-174/05 *Zuid-Hollandse Milieufederatie* un *Natuur en Milieu* (Krājums, I-2443. lpp., 30. punkts).

18 — Par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū skat. Krauss, V. D*ie Zweitanmelderproblematik im Pflanzenschutzrecht*, Diss., Frankfurte pie Mainas, 1993, 1.–5. lpp.; tas pats autors, "Nationale Marktzugangsbeschränkungen für Pflanzenschutzmittelimporte", *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht 1997*, Heft 11, 331.–334. lpp.; Fluck, J. Konsequenzen der europäischen Wirkstoffzulassung für bestandkräftigedeutschePflanzenschutzmittel-Zulassungen", *Europarecht 1999*, Heft 5, 687.–696. lpp.; Fischer, K. Ursprungsidentität bei Arzneimittelzulassung", *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht 2004*, Heft 17, 530.–533. lpp., un *Die Erteilung einer Verkehrsfähigkeitsbscheinigung beim Parallelimport von Pflanzenschutzmitteln*, Berlīne, 2006; Köpl, C. un Fredel, A. Parallelimport von Pflanzenschutzmitteln", *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht 2004*, Heft 5, 569.–572. lpp.; Quart, P. E. "EU-Parallelimporte von Pflanzenschutzmitteln", *Wettbewerb in Recht und Praxis 2005*, Heft 3, 323.–330. lpp.; Koof, P. Welche gesetzlichen Rahmenbedingungen braucht der Pflanzenschutz- und Generikahandel in der Europäischen Union unter den Anforderungen des globalen Marktes?", *Agrar- und Umweltrecht 2005*, Heft 11, 349.–357. lpp.; Bouveresse, A. Commentaire, Autorisation de mise sur le marché", *Revue mensuelle LexisNexis JurisClasseur*, 2005, 19. un 20. lpp.; Berr, C.-J. "Retrait d'une autorisation de mise sur le marché", *Revue trimestrielle LexisNexis JurisClasseur 2006*, 678.–679. lpp.; Erlbacher, F. Neueste Rechtsprechung der Europäischen Gerichte in den Bereichen Landwirtschaft, Fischerei, Tiergesundheit und Pflanzenschutz" (2. Halbjahr 2006), *Argrar- und Umweltrecht 2007*, Heft 2, 46. lpp.

38. Tiesa tās iepriekš minētajā spriedumā lietā *British Agrochemicals Association* [19] norādīja, ka gadījumā, kad atbilstoši Direktīvai [divās dalībvalstīs] ir izsniegtas ALT, Direktīvā izvirzītie mērķi attiecībā uz cilvēku un dzīvnieku, kā arī vides aizsardzību tiek īstenoti atšķirīgi. Šādā situācijā šīs direktīvas normu piemērošana attiecībā uz ALT procedūru pārsniegtu to, kas vajadzīgs tajā izvirzīto mērķu sasniegšanai, un ar to varētu nepamatoti pārkāpt EKL 28. pantā noteikto preču brīvas aprites principu [20].

39. Tiesa šajā minētajā spriedumā ir precizējusi šādas vienkāršotas atļaujas procedūras pieņemamības nosacījumus. Papildus kopīgai izcelsmei tādā nozīmē, ka [līdzekļus], izmantojot to pašu formulu, ir ražojis viens un tas pats uzņēmums vai saistīts uzņēmums, vai uzņēmums, kas strādā uz licences pamata, augu aizsardzības līdzeklim, kura paralēlais imports tiek prasīts, un references līdzeklim, neesot pilnīgi identiskiem, ir vismaz jābūt ražotiem, izmantojot vienu formulu un vienu aktīvu vielu, un tiem ir jābūt vienādai ietekmei, ņemot vērā atšķirības, kādas var būt lauksaimniecības apstākļu, augu aizsardzības vai vides, tostarp klimata, līmenī, kas skar līdzekļa izmantošanu [21].

40. Komisija uzskata, ka ar Francijas tiesisko regulējumu, pieprasot kopīgu izcelsmi paralēli ievestajam augu aizsardzības līdzeklim un references līdzeklim, netiek izpildīti EKL 28. pantā paredzētie pienākumi. Tomēr, kā to apgalvo Francijas valdība, Francijas tiesiskais regulējums, proti, 2001. gada 4. aprīļa Dekrēts Nr. 2001-317, pakļaujot ALT izsniegšanu nosacījumam par šo kopīgo izcelsmi, tikai pārņēma gandrīz ar tiem pašiem noteikumiem pirmo Tiesas iepriekš minētajā spriedumā *British Agrochemicals Association* noteikto nosacījumu, proti, lai arī šo secinājumu 10. punktā norādīts, ka minētā dekrēta 1. pants pieprasa "šo abu produktu kopīgu izcelsmi tādā nozīmē, ka tos ražojusi, izmantojot to pašu formulu, tā pati sabiedrība vai uzņēmumi, kas ir saistīti vai kas darbojas, pamatojoties uz licenci", minētā sprieduma 40. punktā ir noteikts, ka līdzeklim, par ko tiek prasīta ALT, ir jābūt "kopīgai izcelsmei ar šo līdzekli [proti, references līdzekli] tādā nozīmē, ka tos ir ražojis, izmantojot to pašu formulu, viens un tas pats uzņēmums vai saistīts uzņēmums, vai uzņēmums, kas strādā uz licences pamata, izmantojot to pašu formulu".

41. Komisija norāda, ka jautājumā par augu aizsardzības līdzekļiem ir jāpiemēro Tiesas apstiprinātais risinājums jautājumā par cilvēkiem paredzētām zālēm. Komisija atsaucas uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Kohlpharma*, saskaņā ar ko nosacījums par kopīgu izcelsmi nav noteicošais, bet gan ir

19 — 31. punkts.
20 — Turpat, 32. punkts.
21 — Turpat, 40. punkts.

tikai noderīgs, lai pierādītu identiskumu pēc būtības starp līdzekli, kuram tiek prasīta ALT, un references līdzekli.

42. Turpmāk minēto iemeslu dēļ minētā sprieduma risinājums man nešķiet attiecināms arī uz augu aizsardzības līdzekļu jomu [22], un līdz ar to man nešķiet īstais brīdis pārskatīt nosacījuma par kopīgu izcelsmi, kas skaidri minēts iepriekš minētajā spriedumā lietā *British Agrochemicals Association*, noderīgumu augu aizsardzības līdzekļu paralēlā importa ietvaros.

43. Pirmkārt, augu aizsardzības līdzekļu bīstamība atšķiras no zāļu bīstamības. Ja zāles izraksta ārsts vai vismaz pārdod farmaceits un tās lieto tikai konkrētais pacients, tad tāds augu aizsardzības līdzeklis kā insekticīds, kas ir pamatā prasībai sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, it īpaši ja tas tiek izmantots saskaņā ar Francijas valdības paskaidrojumiem augļiem, lapu kokiem un vīnogulājiem, var izplatīties vidē [23] — kā gaisā, tā arī zem zemes. Turklāt šos insekticīdus ir paredzēts izmantot augiem, kurus pārdod un kurus patērē cilvēki un dzīvnieki.

44. Augu aizsardzības līdzekļu bīstamība ir neapšaubāma [24]. Lai par to pārliecinātos, pietiek iepazīties, piemēram, ar Sesto vides rīcības programmu, kuras mērķis ir samazināt apdraudējumu, kas saistīts ar pesticīdu izmantošanu, pastiprināt pesticīdu izmantošanas un izplatīšanas kontroli un veicināt bīstamāko aktīvo vielu aizstāšanu ar drošākām vielām — aizstājējiem, kas nav

22 — Šajā ziņā skat. Quart, P. E. "EU-Parallelimporte von Pflanzenschutzmitteln", *Wettbewerb in Recht und Praxis*, Heft 3, 2005, 323.–330. lpp., saskaņā ar ko judikatūru spriedumā lietā *Kohlpharma* nevar transponēt attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem tāpēc, ka pastāv ievērojamas atšķirības likumdošanā šajā un medikamentu jomā.

23 — Vides aizsardzības mērķis saskaņā ar doktrīnu, šķiet, kļūst arvien svarīgāks. "Lauksaimniecības produktu nozarē uz vides aizsardzību vērstu darbību veikšana prasīja ilgu laiku. Tā kā KLP izveides laikā nepastāvēja pietiekama spēja sevi apgādāt, produkcijas sasniegumu un intensifikācijas mērķis, izmantojot ķīmisku un mehānisku mēslošanu, bija galvenais. Attiecīgi netika izvirzīti vides jautājumi. Šīs uz ražošanu vērstās metodes ļoti ātri atklāja tām piemītošo kaitīgo iedarbību, izpaužoties kā plaši aptverošs ūdens vides piesārņojums, pļavu pārveidošana vai pat kā faunas un floras ģenētiskā mantojuma noplicināšana (S. Leclerc, *Politique agricole commune et environnement*, éd. Apogée, Rennes, 1993) [..]. 1985. gadā datu par vidi un lauksaimniecības produktu tirdzniecības un ražošanas posmu ņemšanu vērā uzskatīja par kopējās lauksaimniecības politikas "komponenti" [..]. Kopienu Tiesai bija jāatzīst ka vides aizsardzība ir "imperatīva, ar sabiedrības interesēm pamatota prasība", kas var atļaut konkrētus valsts ierobežojumus tirdzniecībā (lieta, saukta "Dāņu pudeles", Tiesas 1988. gada 20. septembra spriedums lietā 302/86 Komisija/Dānija, *Recueil*, 4607. lpp.). [..] Lauksaimniecības produktu tiesiskā regulējuma vides mērķis, šķiet, kļūst arvien svarīgāks. Tas ir ne vien nopietna alternatīva intensīvas ražošanas metodēm, bet arī nodrošina produktu kvalitāti, vai runa ir par sanitāro kvalitāti ar ķīmisko vielu izmantošanas aizliegumu, vai par produktu organoleptiskās kvalitātes uzlabošanu ar produktu "dabīgu" ražošanu." Talbot-Rochidi, *op.cit.*, 34. un turpmākie punkti, 1997).

24 — Direktīvas devītajā apsvērumā ir norādīts, ka, "tā kā noteikumiem, kas regulē atļauju piešķiršanu, jānodrošina augsti aizsardzības standarti, ar kuru palīdzību jo īpaši jāaizliedz tādu augu aizsardzības līdzekļu atļaušana, kuru radītie draudi veselībai, gruntsūdeņiem un videi, kā arī cilvēku un dzīvnieku veselībai ir lielāki, salīdzinot ar augkopības uzlabošanas mērķi".

ķīmiski [25], — vai iepazīties ar nozares literatūru [26]. Turklāt nepastāv kāds cits līdzeklis, kas ne vien būtu mazāk ierobežojošs, bet arī piemērots, lai novērstu aktīvo vielu izplatīšanos vidē. Tādējādi nevar uzskatīt, ka prasība par kopīgu izcelsmi starp ievesto līdzekli un references līdzekli būtu pretrunā samērīguma principam.

45. Secinājumos, kas sniegti 1997. gada 2. oktobrī iepriekš minētajā lietā *British Agrochemicals Association*, ģenerāladvokāts Ležē [*Léger*], spriežot pēc analoģijas ar Tiesas 1995. gada 5. oktobra spriedumā lietā *Scotia Pharmaceuticals* [27] formulēto apgalvojumu, pauda uzskatu, ka "procedūras, kāda jāņem vērā augu aizsardzības līdzekļu paralēlā importa ietvaros, sekas nedrīkst būt tādu līdzekļu, laišana tirgū, kas var ietvert apdraudējumu cilvēku veselībai" [28]. Savu secinājumu 75. punktā Ležē tāpat norādīja, ka, "[pat] ja ir nepieciešams, lai ievestā līdzekļa un references līdzekļa sastāvdaļas būtu radījis viens uzņēmums, šis kritērijs nav pietiekams". *A fortiori* šo pirmo nosacījumu, kas ir svarīgs, bet ne pietiekams, nevar atcelt.

46. Tiesa turklāt ir jau uzsvērusi "veselības aizsardzībai piešķiramo izšķirošo nozīmi" [29] un uzskatījusi, ka sabiedrības veselības

25 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 22. jūlija Lēmums Nr. 1600/2002/EK, ar ko nosaka Sesto Kopienas vides rīcības programmu (OV L 242, 1. lpp., 7. panta c) apakšpunkts). Komisijas paziņojumā par šo Sesto programmu (COM(2001) 31, galīgā redakcija, 47. lpp.) norādīts, ka "ķīmisku vielu grupa, kas prasa īpašu uzmanību, ir pesticīdi (tas ir, augu aizsardzības līdzekļi un biocīdi). Tie, piesārņojot gruntsūdeņus, augsni, pārtikas produktus un pat gaisu, var apdraudēt cilvēku veselību. Datu trūkums šajā jautājumā apgrūtina noteikt problēmas apmēru un tendences, bet ir pietiekami pierādījumi, lai apgalvotu, ka problēma ir nopietna un tā pieaug. Īpaši satraucošs ir gruntsūdeņu piesārņojums. Vidēji 65 % no dzeramā ūdens Eiropā tiek iegūti no gruntsūdeņiem, un pat pēc pasākumiem, kas veikti, lai novērstu turpmāku piesārņošanu, daudzos gadījumos ir nepieciešams ilgs laiks, lai gruntsūdeņi sasniegtu apmierinošu kvalitātes limeni. Tāpat bažas rada pārtikas produktu piesārņojums, ko pierāda dažu pesticīdu ilgtermiņa uzkrāšanās augos un dzīvniekos, ietekmējot to veselību un spēju reproducēties".

26 — Attiecībā uz Francijas teritoriju jāmin raksts 2007. gada 12. jūnija žurnālā *Le Monde* (M. Ozano [*M. Auzanneau*]), kurā ir sniegta šāda informācija: F. Veijerets [*F. Veillerette*] (*Pesticides*, Fayard, 2007, līdzautors) uzskata, ka: "Francijā tiek izmantoti aptuveni deviņi simti pesticīdu molekulu. Tās var atrast visur, ikdienā tās ēd visi. Tā kā to klātbūtne ir visur, zinātniekiem rodas grūtības noteikt precīzus apdraudējuma avotus atšķirībā no tādas ierobežotas problēmas kā azbesta gadījumā"; I. Baldi [*I. Baldi*] (Bordo Universitātes lektors), kurš uzstāj, ka trūkst zinātniski pierādītu rezultātu attiecībā uz iespējamu apdraudējumu saistībā ar pesticīdu piesātinājumu pārtikā, uzskata, ka "pasaulē ir ap trīsdesmit pētījumu, kas pierāda, ka pieaug risks saslimt ar smadzeņu audzēju, un desmitiem citu pētījumu, kas liecina, ka citas patoloģijas kļūst biežākas". Turklāt saskaņā ar Francijā veiktu pētījumu lauksaimniekiem, kas vairāk saskaras ar pesticīdiem, kā arī cilvēkiem, kas tos izmanto telpaugiem, statistiski ir divas reizes lielāka iespēja saslimt ar smadzeņu audzēju (Occupational and environmental medicine, http://oem.bmj.com/).

27 — Lieta C-440/93 (*Recueil*, I-2851. lpp.). Šajā lietā runa ir par Kopienu tiesiskā regulējuma jautājumā par cilvēkiem domāto zāļu ALT izvērtēšanu un rīcības brīvības, kāda ir kompetentajām valstu iestādēm šajā jautājumā, apjoma noteikšanu. Kaut arī Tiesa varēja ņemt vērā tās judikatūru jautājumā par zālēm, lai noteiktu principus jautājumā par augu aizsardzības līdzekļiem, tādus kā ALT nepieciešamība paralēlā importa ietvaros, tas nekādi nenozīmē, ka tas, kas var būt nepieciešams zālēm, piemēram, kopīga izcelsme ievestajam un references līdzeklim, var nebūt nepieciešams attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem.

28 — Minēto secinājumu 70. punkts.

29 — 1996. gada 12. jūlija rīkojums lietā C-180/96 R Apvienotā Karaliste/Komisija (*Recueil*, I-3903. lpp., 93. punkts) par Ziemeļīrijas un Apvienotās Karalistes pieteikumu par pagaidu noregulējumu, kurā lūgts uzdot apturēt Komisijas 1996. gada 27. marta lēmumu par konkrētiem steidzamības pasākumiem jautājumā par govju sūkļveida encefalopātiju (OV L 78, 47. lpp.).

aizsardzības mērķim ir jāprevalē pār pārējiem apsvērumiem, it īpaši pār principu par preču brīvu apriti Kopienas iekšienē [30]. Tāpat Tiesa ir norādījusi, ka "visbiežāk vides un veselības apdraudējumus to rakstura dēļ nevar novērst ar atpakaļejošu spēku" [31].

47. Komisija apgalvo, ka risinājums, kāds apstiprināts iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kohlpharma* jautājumā par zālēm, ir transponējams attiecībā uz jautājumu par augu aizsardzības līdzekļiem saskaņā ar iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Vācija, kurā norādīts, ka šo abu veidu līdzekļu komercializācija "apdraud salīdzināmas intereses" (24. punkts) un ka šajos abos gadījumos "attiecīgais tiesību jautājums ir viens un tas pats" (27. punkts). Tomēr, tā rīkojoties Komisija tieši neprecizē, kāds ir "attiecīgais tiesību jautājums". Šajā lietā Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, nepiešķirot paralēlajiem importētājiem saprātīgu termiņu, lai likvidētu viņu krājumus ALT, kas paredz references augu aizsardzības līdzekli, atsaukšanas gadījumā, Vācija nav izpildījusi EKL 28. pantā paredzētos pienākumus. Tiesa šajā spriedumā ir tikai vienkārši norādījusi, ka "sekas references ALT atsaukšanai konkrētajā gadījumā ir tādas pašas attiecībā uz paralēlajiem importētājiem kā tās, kas ir identificētas judikatūrā par zāļu paralēlo importu (iepriekš minētais spriedums lietā C-171/00 *Ferring*, 25. punkts). Abos gadījumos paralēlie importētāji zaudē iespēju laist tirgū attiecīgos produktus" [32]. Attiecībā uz 24. punktu, kurā uzsvērta apdraudēto interešu salīdzināmība, laižot šos produktus tirgū, ar to ir domāts uzsvērt, ka augu ārstniecības līdzekļu laišana tirgū pelna ne mazāku ievērību kā tā, kas attiecas uz zālēm. Tiesa nekādi nav gribējusi apgalvot šajā spriedumā, ka augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū nevarētu prasīt vēl lielāku uzmanību nekā tā, kāda nepieciešama jautājumā par zālēm. Tāds vienkārši nebija jautājums šajā gadījumā. Iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Vācija (pasludināts bez secinājumiem un nav publicēts Krājumā) nolūks nekādi nav atgriezties pie nosacījuma par kopīgu izcelsmi, kas definēts un noteikts par prasību ar spriedumu lietā *British Agrochemicals Association*.

48. Otrkārt, Francijas valdība pamatoti norāda, ka nosacījuma par kopīgu izcelsmi atcelšana, kas ALT izsniegšanu nebūt nepadarītu vieglāku, tikai apgrūtinās paralēlā importa procedūru un būs daudz nozīmīgāks šķērslis tirdzniecībai nekā tas, ko Komisija pārmet [tagad]. Faktiski vienu aktīvo vielu ar specifikācijām, kas ir atšķirīgas dalībvalstīs, var atļaut, ņemot vērā, ka laika posmā, kurā aktīvās vielas novērtē, lai Komisija tās atzītu,

30 — Konstatējot, ka, tā kā nav pilnīgas skaidrības par govju sūkļveida encefalopātijas pārmantojamību attiecībā dzīvām būtnēm, pastāv nopietns risks, Tiesa atteicās apmierināt Apvienotās Karalistes pieteikumu.

31 — 2003. gada 2. oktobra rīkojums lietā C-320/03 R Komisija/Austrija (*Recueil*, I-11665. lpp., 92. punkts) par pārvadāšanas aizliegumu, kas noteikts attiecībā uz kravas automašīnām, kuras transportē konkrētas preces uz "sanitāro zonu".

32 — Iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Vācija 26. punkts.

katra dalībvalsts turpina atļaut augu aizsardzības līdzekļus atbilstoši tās valsts tiesību normām. Ja ievestajam līdzeklim un references līdzeklim ir kopīga izcelsme, proti, tos, izmantojot to pašu formulu, ir ražojis viens un tas pats uzņēmums vai saistīts uzņēmums, vai uzņēmums, kas strādā uz licences pamata, nav nepieciešams izvērtēt ievestā līdzekļa specifikācijas. Savukārt, ja ievesto līdzekli un references līdzekli būtu ražojuši dažādi uzņēmumi, nosacījuma par kopīgu izcelsmi atcelšana liktu veikt sistemātisku ievestajā līdzeklī ietverto aktīvo vielu novērtējumu. Faktiski vielu identiskums, kā to minēja Francijas valdība (sal. ar šo secinājumu 31. punktu), ir drošs vēl jo vairāk tāpēc, ka tām ir viens ražošanas avots, jo saskaņā ar Direktīvā lietoto terminoloģiju aktīvās vielas ietver "jebkādus piemaisījumus, ko izraisa ražošanas process" [33].

49. Treškārt, tāpat ir jāpiekrīt Nīderlandes valdības argumentācijai par datu konfidencialitātes jēdzienu. Faktiski Direktīvas 13. pantā noteiktā norma, saskaņā ar kuru dalībvalsts nevar, piešķirot atļauju, izmantot datus, kurus sniedzis pirmais ALT pieprasītājs, "pārējo pieprasītāju labā" [34], šķiet, arī nav saderīga ar prasības par kopīgu izcelsmi atcelšanu [35]. Faktiski, ja šī prasība, ko viegli pārbaudīt, tiktu atcelta, ALT pieprasītājam paralēli ievestajam līdzeklim būtu jāpierāda līdzekļa, kura ievešanu viņš prasa [atļaut], identitāte ar līdzekli, kas jau ir atļauts. Tomēr šo pierādījumu ir loģiski grūti sniegt, jo visa lietas materiālos ietvertā informācija par references līdzekli ir konfidenciāla, ja vien pirmā ALT īpašnieks nepiekrīt dalīties ar šādu informāciju.

50. Tādējādi ir jākonstatē, ka Francijas Republika, pieprasot kopīgu izcelsmi paralēli ievestajam augu aizsardzības līdzeklim un references līdzeklim, nav neizpildījusi EKL 28. pantā paredzētos pienākumus. Līdz ar to prasība ir jānoraida.

33 — Direktīvas 2. panta 3. punkts.

34 — Turklāt Direktīva Komisijai un dalībvalstīm uzliek pienākumu procedūrās saistībā gan ar augu aizsardzības līdzekļa atļaušanu, gan ar vielas iekļaušanu I pielikumā pēc pamatota lūguma ievērot rūpniecisko un komerciālo noslēpumu konfidencialitāti (šīs direktīvas 14. panta pirmā daļa).

35 — Tikai jautājumā par izmēģinājumiem, kas saistīti ar mugurkaulniekiem, Direktīva paredz, ka, ja pieteikuma iesniedzējs un tādam pašam līdzeklim agrāk izsniegto atļauju turētāji tomēr nevar vienoties par informācijas apmaiņu, dalībvalstis var ieviest pasākumus attiecīgo valstu mērogā, nosakot, ka to teritorijās esošajam pieteikuma iesniedzējam un agrāk izsniegto atļauju turētājiem ir pienākums apmainīties ar informāciju, lai izvairītos no izmēģinājumu, kas saistīti ar mugurkaulniekiem, dublēšanās, un noteikt gan informācijas izmantošanas procedūru, gan arī pieņemamo līdzsvaru starp iesaistīto pušu interesēm (Direktīvas 13. panta 7. punkta pēdējās trīs daļas).

VII — Par tiesāšanās izdevumiem

51. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Francijas Republika ir prasījusi piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

VIII — Secinājumi

52. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai:

1) prasību noraidīt un

2) piespriest Eiropas Kopienu Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.